

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Europejski Fundusz Społeczny
SPO ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

KRAJOWY STANDARD
KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Technik elektryk
(311302)

Technicy i inny średni personel

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich, projekt „Opracowanie i upowszechnienie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”.

KRAJOWY STANDARD KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Technik elektryk (311302)

Autorzy

- **inż. Eugeniusz Sitek**
Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Radom
- **mgr Jerzy Bieniek**
Zespół Szkół Technicznych, Radom

Konsultant ds. metodologii

- **mgr inż. Jarosław Sitek**
Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom

Recenzenci

- **mgr inż. Tadeusz Strojny**
Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego, Skarżysko-Kamienna
- **mgr inż. Grzegorz Parzonko**
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe RADWAR, Warszawa

Ewaluatorzy zewnętrzni

- **mgr inż. Andrzej Rabinia**
Fabryka Broni „Łucznik”, Radom
- **mgr inż. Józef Kowalczyk**
Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego – Posterunek energetyczny, Przytyk
- **mgr inż. Dariusz Iwański**
Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Radom

Komisja zatwierdzająca

- **mgr inż. Jolanta Arendarska** – przewodnicząca
Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Warszawa
- **mgr inż. Anna Wójcikowska**
Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Warszawa
- **mgr Zbigniew Sokołowski**
Krajowa Izba Gospodarcza, Warszawa
- **dr Michał Butkiewicz**
Centrum Badawczo-Rozwojowe „Edukacja i Praca”, Warszawa

© Copyright by Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2007
ISBN 978-83-7204-503-4 [151]

Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Podstawy prawne wykonywania zawodu	9
2. Syntetyczny opis zawodu	9
3. Stanowiska pracy	10
4. Zadania zawodowe	11
5. Składowe kwalifikacji zawodowych	11
6. Korelacja między zadaniami zawodowymi a składowymi kwalifikacji zawodowych	11
7. Kwalifikacje ponadzawodowe	12
8. Specyfikacja kwalifikacji ogólnozawodowych, podstawowych i specjalistycznych dla zawodu	13

Wstęp

Gospodarka oparta na wiedzy i współczesny rynek pracy potrzebują instrumentów wspierających rozwój zasobów ludzkich. W związku z tym duże nadzieje wiąże się z ustanowieniem norm kwalifikacyjnych, które pozwoliłyby z jednej strony zwiększyć przejrzystość kwalifikacji zawodowych potrzebnych gospodarce, a z drugiej strony mogłyby być wykorzystywane do poprawy jakości kształcenia i doskonalenia zawodowego w systemie szkolnym i pozaszkolnym.

Podstawę prawną tworzenia w Polsce systemu krajowych standardów kwalifikacji zawodowych stanowi Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.), w której określono m.in. (Art. 4), że:

„...Minister właściwy do spraw pracy realizuje zadania na rzecz rynku pracy przez dążenie do uzyskania wysokiego poziomu i rozwoju zasobów ludzkich, w szczególności przez:

- *prowadzenie badań i analiz rynku pracy,*
- *ustalanie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy,*
- *koordynowanie opracowywania standardów kwalifikacji zawodowych dla zawodów występujących w klasyfikacji zawodów i specjalności oraz prowadzenie baz danych o standardach kwalifikacji...”.*

W Polsce nadzorem i koordynacją opracowywania standardów kwalifikacji zawodowych o randze krajowej zajmuje się Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Będą one uaktualniane okresowo w miarę potrzeb i zmian w wykonywaniu zawodu.

Zbiór sukcesywnie opracowywanych krajowych standardów kwalifikacji zawodowych jest udostępniany w internetowej bazie danych, założonej na serwerze Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej <http://www.standardyiskolenia.praca.gov.pl>.

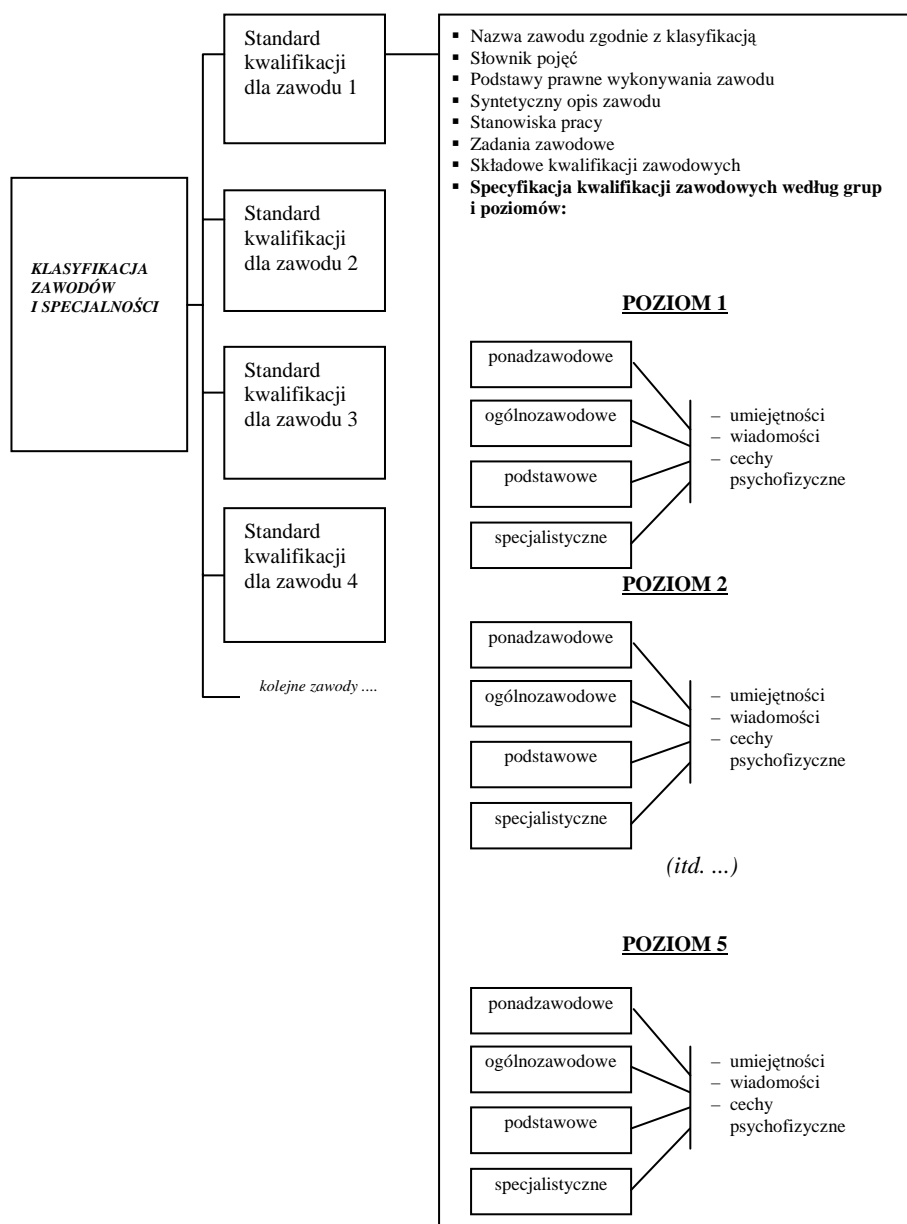
Opis standardu zawiera następujące elementy:

1. **Podstawy prawne** wykonywania zawodu (zawierają przepisy związane ściśle z wykonywaniem zawodu).
2. Syntetyczny **opis zawodu**.
3. Wykaz **stanowisk pracy** z przyporządkowaniem do pięciu poziomów kwalifikacji.
4. Wykaz **zadań zawodowych**.
5. Wykaz **składowych kwalifikacji zawodowych**.
6. Zbiory **umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych** pracownika przyporządkowane do:
  - pięciu **poziomów kwalifikacji zawodowych**,
  - grup kwalifikacji: **ponadzawodowych, ogólnozawodowych, podstawowych i specjalistycznych**.

W obecnym stanie prawnym standardy kwalifikacji zawodowych nie są obligatoryjnym dokumentem. Aktualnie opracowane standardy funkcjonują na zasadzie dokumentu rekomendowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i mogą być wykorzystywane przez zainteresowane osoby i instytucje do różnych celów, np. poradnictwa zawodowego, dostosowania ofert pracy do kwalifikacji

osób poszukujących pracy, oceny „luki kwalifikacyjnej” osób bezrobotnych i poszukujących pracy, opracowania programów staży i praktyk zawodowych w ramach przygotowania zawodowego, przygotowania podstaw programowych kształcenia w zawodzie, programów kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Model krajowych standardów kwalifikacji zawodowych przedstawia rys. 1.

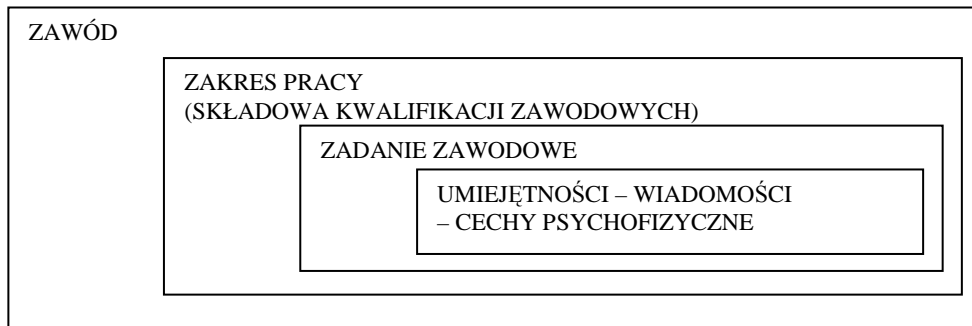
Rys. 1. Model krajowych standardów kwalifikacji zawodowych

* * *

Krajowy standard kwalifikacji zawodowych powstaje w oparciu o analizę zawodu, która polega na wyodrębnieniu **zakresów pracy** w zawodzie oraz typowych **zadań zawodowych Z-n** ($n = 1, 2, 3 \dots$). Przyjęto, że zakres pracy ma odpowiadać potrzebom rynku pracy, tzn. powinna istnieć możliwość zatrudnienia pracownika w danym zakresie pracy, na jednym lub kilku stanowiskach. Zakresom prac przyporządkowano tzw. **składowe kwalifikacji zawodowych K-i** ($i = 1, 2, 3 \dots$). Każdej składowej kwalifikacji zawodowych przyporządkowano co najmniej jedno (najczęściej kilka) zadań zawodowych. Korelację między zadaniami zawodowymi a składowymi kwalifikacji zawodowych przedstawia tabela 2 opisu standardu.

W kolejnym kroku analizy każde zadanie zawodowe rozpisane zostało na zbiory: umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych. W grupie kwalifikacji podstawowych dla zawodu i specjalistycznych poszczególnym umiejętnościom, wiadomościom i cechom psychofizycznym przyporządkowano oznaczenia tych składowych kwalifikacji zawodowych K-i, w których dana umiejętność, wiadomość i cecha jest wykorzystywana. W grupie kwalifikacji ogólnozawodowych i ponadzawodowych nie indeksuje się umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych symbolami K-i, gdyż z definicji są one przypisane do wszystkich składowych kwalifikacji zawodowych K-i.

Rysunek 2 przedstawia etapy analizy zawodu.

Rys. 2. Etapy analizy zawodu

Zbiory umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych przypisane zostały do czterech grup kwalifikacji: ponadzawodowych, ogólnozawodowych, podstawowych dla zawodu i specjalistycznych, które różnią się zasięgiem i stopniem ogólności.

Kwalifikacje ponadzawodowe opisane są zbiorami umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych wspólnych dla branży lub sektora gospodarki, w której zawód funkcjonuje (np. branża budowlana, informatyczna). Kwalifikacje ponadzawodowe obejmują także kwalifikacje kluczowe, które definiuje się jako wspólne dla wszystkich zawodów. **Kwalifikacje ogólnozawodowe** są wspólne dla wszystkich zakresów pracy w zawodzie, czyli dla tzw. składowych kwalifikacji

zawodowych K-i. **Kwalifikacje podstawowe** dla zawodu są charakterystyczne dla jednej lub kilku (ale nie wszystkich) składowych kwalifikacji zawodowych. **Kwalifikacje specjalistyczne** także są charakterystyczne dla jednej lub kilku (ale nie wszystkich) składowych kwalifikacji zawodowych, ale ponadto są to umiejętności, wiadomości i cechy psychofizyczne rzadziej występujące w zawodzie, które wykonuje stosunkowo mała grupa pracowników wyspecjalizowanych w dość wąskiej działalności w ramach zawodu. Rysunek 3 przedstawia zasięg poszczególnych rodzajów kwalifikacji zawodowych.

W Krajowym Standardzie Kwalifikacji Zawodowych zdefiniowano **pięć poziomów kwalifikacji**. Uporządkowanie kwalifikacji zawodowych według poziomów ma na celu ukazanie złożoności pracy, stopnia trudności i ponoszonej odpowiedzialności. Zasadą było niemieszanie ze sobą dwóch kwestii: wykształcenia towarzyszącego zdobywaniu kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności wymaganych do wykonywania pracy na typowych stanowiskach pracy w zakładach pracy. Przyjęto nadrzędność wymagań stawianych pracownikom na stanowiskach pracy nad wymaganiami określonymi w podstawach programowych kształcenia w zawodzie i wynikającymi z nich wymaganiami programów nauczania oraz wymaganiami zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Rys. 3. Zasięg rodzajów kwalifikacji zawodowych

Na **poziomie pierwszym** umieszcza się umiejętności towarzyszące pracom prostym, rutynowym, wykonywanym pod kierunkiem i pod kontrolą przełożonego. Najczęściej jest to praca wykonywana indywidualnie. Do wykonywania pracy na poziomie pierwszym wystarcza przyuczenie. Osoba wykonująca pracę ponosi za nią indywidualną odpowiedzialność za działania zawinione.

Poziom drugi wymaga samodzielności i samokontroli przy wykonywaniu typowych zadań zawodowych. Pracownik potrafi pracować w zespole pod nadzorem kierownika zespołu. Ponosi indywidualną odpowiedzialność za działania zawinione.

Na poziomie trzecim kwalifikacji zawodowych pracuje pracownik, który wykonuje złożone zadania zawodowe. Złożoność zadań generuje konieczność posiadania umiejętności rozwiązywania nietypowych problemów towarzyszących pracy. Pracownik potrafi kierować małym, kilku- lub kilkunastoosobowym zespołem pracowników. Ponosi odpowiedzialność zarówno za skutki własnych działań, jak i za działania kierowanego przez siebie zespołu.

Poziom czwarty wymaga od pracownika umiejętności wykonywania wielu różnorodnych, często skomplikowanych i problemowych zadań zawodowych. Zadania te mają charakter techniczny, organizacyjny i specjalistyczny oraz wymagają samodzielności powiązanej z poczuciem ponoszenia wysokiej osobistej odpowiedzialności. Pracownik musi potrafić kierować zespołami średniej i dużej liczebności, od kilkunastu do kilkudziesięciu osób, podzielonymi na podzespoły.

Poziom piąty reprezentują pracownicy, którzy kierują organizacjami i podejmują decyzje o znaczeniu strategicznym. Potrafią diagnozować, analizować i prognozować złożoną sytuację gospodarczą i ekonomiczną oraz wdrażać swoje pomysły do praktyki organizacyjnej i gospodarczej. Są w pełni samodzielni, działający w sytuacjach przeważnie problemowych, ponoszący odpowiedzialność i ryzyko wynikające z podejmowanych decyzji i działań. Pracownicy ci ponoszą także odpowiedzialność za bezpieczeństwo i rozwój zawodowy podległych im osób i całej organizacji.

1. Podstawy prawne wykonywania zawodu¹

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.).
- Ustawa Prawo Budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495).
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 83, poz. 578).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz. U. z 2005 r. Nr 74, poz. 653).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. z 2005 r. Nr 2, poz. 6).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. z 2003 r. Nr 89, poz. 828).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 1999 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych (Dz. U. Nr 80, poz. 912).

2. Syntetyczny opis zawodu

Technik elektryk wykonuje prace związane z montowaniem instalacji, podzespołów oraz urządzeń elektrycznych, jak również lokalizuje uszkodzenia oraz wykonuje naprawy urządzeń i maszyn elektrycznych. Wśród wielu zadań zawodowych do technika elektryka należy wykonywanie badań i kontroli urządzeń w procesie produkcji i eksploatacji, instalowanie, użytkowanie i obsługiwanie urządzeń energoelektronicznych oraz aparatury sterującej i pomiarowej. Stosowanie i dobieranie, jak również instalowanie środków ochrony przeciwporażeniowej należy do typowych zadań technika elektryka. Od technika elektryka wymaga się umiejętności posługiwania się dokumentacją techniczną, planowania i nadzorowania ruchu sieci elektroenergetycznej oraz posługiwania się techniką komputerową.

---

¹ Stan prawny na dzień 31 marca 2007 r.

Do głównych wymagań psychofizycznych technika elektryka należą: różnicowanie barw, zdolność koncentracji, umiejętność logicznego rozumowania, uzdolnienia techniczne, odpowiedzialność.

Praca w tym zawodzie wymaga stałego podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności. Opisywany zawód wykonywany jest wszędzie tam, gdzie mamy do czynienia z energią elektryczną. Technik elektryk znajdzie więc zatrudnienie w przedsiębiorstwach energetyki zawodowej, w przedsiębiorstwach produkujących i eksploatujących maszyny i urządzenia elektroenergetyczne, w pionach głównego energetyka, w zakładach przemysłu wydobywczego, hutniczego i transportu kolejowego, w budownictwie i zakładach gospodarki komunalnej, w zakładach usługowych oraz biurach projektowych, a także w innych zakładach i przedsiębiorstwach, w których niezbędny jest pracownik o takim wykształceniu.

Typowe stanowiska pracy dla technika elektryka to: technik do spraw pomiarów, technik ds. obsługi odbiorców, konserwator urządzeń i sprzętu elektrycznego, serwisant sprzętu elektrycznego, elektryk, elektromonter urządzeń rozliczających.

Do wykonywania pracy przy urządzeniach elektrycznych, niezależnie od stanowiska, konieczne jest uzyskanie przez technika elektryka świadectwa kwalifikacyjnego eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych oraz ukończenie kursów bhp. Świadectwo kwalifikacyjne w zakresie eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych odpowiedniego napięcia uzyskuje się po zdaniu egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną.

3. Stanowiska pracy

Tabela 1. Przyporządkowanie stanowisk pracy do poziomów kwalifikacji zawodowych

Poziom kwalifikacji zawodowych	Typowe stanowiska pracy	UWAGI
1	*)	
2	– Elektryk. – Konserwator urządzeń i sprzętu elektrycznego. – Elektromonter urządzeń rozliczających.	Świadectwo kwalifikacyjne „E”, „D”.
3	– Technik do spraw pomiarów. – Serwisant sprzętu elektrycznego. – Dyżurny stacji. – Technik ds. obsługi odbiorców. – Dyspozytor. – Brygadzysta. – Projektant instalacji elektrycznych.	Świadectwo kwalifikacyjne „E”, „D”.
4	*)	
5	*)	

*) Nie zidentyfikowano w badaniach.

4. Zadania zawodowe

- Z-1. Organizowanie własnego stanowiska pracy z uwzględnieniem przepisów bhp, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz zasad ergonomii.
- Z-2. Przestrzeganie zasad bhp podczas pracy przy urządzeniach elektrycznych i pomiarach elektrycznych.
- Z-3. Projektowanie i diagnozowanie układów i urządzeń elektrycznych z wykorzystaniem techniki komputerowej.
- Z-4. Dobieranie, montowanie, demontowanie, instalowanie i obsługiwane maszyn, instalacji i urządzeń elektrycznych.
- Z-5. Instalowanie, użytkowanie i obsługiwane układów energoelektronicznych.
- Z-6. Stosowanie skutecznej ochrony urządzeń elektrycznych przed skutkami zwarć, przeciążeń i przepięć oraz ochrona odgromowa obiektów budowlanych.
- Z-7. Dobieranie, instalowanie i sprawdzanie środków ochrony przeciwporażeniowej.
- Z-8. Planowanie i nadzorowanie ruchu sieci elektroenergetycznej.
- Z-9. Współpracowanie z innymi pracownikami podczas realizacji zadań zawodowych.
- Z-10. Wykonywanie badań i kontroli urządzeń elektrycznych w procesie produkcji oraz eksploatacji.
- Z-11. Diagnozowanie stanu elementów, układów i urządzeń elektrycznych.

5. Składowe kwalifikacji zawodowych

- K-1. Eksploatowanie układów, maszyn, instalacji i urządzeń elektrycznych.
- K-2. Eksploatowanie układów energoelektronicznych.
- K-3. Eksploatowanie sieci elektroenergetycznej.
- K-4. Stosowanie ochrony przed skutkami zwarć, przeciążeń i przepięć oraz ochrony przeciwporażeniowej i odgromowej.

6. Korelacja między zadaniami zawodowymi a składowymi kwalifikacji zawodowych

Tabela 2. Korelacja między zadaniami zawodowymi a składowymi kwalifikacji zawodowych

Zadania zawodowe	Składowe kwalifikacji zawodowych			
	K-1	K-2	K-3	K-4
Z-1	X	X	X	X
Z-2	X	X	X	X
Z-3	X			
Z-4	X			
Z-5		X		
Z-6	X			X
Z-7				X
Z-8			X	
Z-9	X	X	X	X
Z-10	X			
Z-11	X		X	

7. Kwalifikacje ponadzawodowe

UWAGA: Kwalifikacje na poziomie wyższym zawierają kwalifikacje z poziomów niższych

Tabela 3. Przyporządkowanie kwalifikacji ponadzawodowych do poziomów kwalifikacji

Poziom kwalifikacji zawodowych	Kwalifikacje ponadzawodowe
UMIEJĘTNOŚCI	
1	*)
2	<ul style="list-style-type: none"> - Organizuje własne stanowisko pracy. - Stosuje zasady, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na swoim stanowisku pracy. - Wykonuje zadania zawodowe zgodnie z zasadami ergonomii. - Posługuje się dokumentacją techniczną związaną z wykonywanym zadaniem zawodowym, instrukcjami obsługi, poradnikami, normami itp. - Bezpośrednio komunikuje się z przełożonymi i współpracownikami. - Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej. - Doskonali swoje umiejętności zawodowe. - Dokonuje samooceny własnej pracy.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Organizuje stanowiska pracy zgodnie z zasadami organizacji pracy, ergonomii i bhp. - Inicjuje i wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy. - Określa zadania członków nadzorowanego zespołu pracowników. - Motywuje siebie i pracowników zespołu do efektywnej, odpowiedzialnej i bezpiecznej pracy. - Dzieli się doświadczeniem zawodowym z innymi członkami zespołu pracowniczego. - Kształtuje poprawne stosunki międzyludzkie w zespole. - Kieruje zespołem pracowników. - Rozwiązuje problemy na nadzorowanych stanowiskach pracy. - Dokonuje oceny pracy nadzorowanych członków zespołu pracowniczego.
4	*)
5	*)
WIADOMOŚCI	
1	*)
2	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady organizacji stanowiska pracy. - Przepisy, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska naturalnego na zajmowanym stanowisku. - Podstawowe wiadomości z zakresu ergonomii. - Typowe dokumentacje techniczne i instrukcje dotyczące użytkowania sprzętu. - Elementarne podstawy komunikacji społecznej. - Zasady i metody udzielania pomocy przedmedycznej. - Metody korzystania z informacji – samokształcenie.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Planowanie pracy. - Podstawy organizacji pracy. - Techniki komunikowania się. - Praca w zespole pracowniczym. - Podstawowe zagadnienia z zakresu humanizacji pracy. - Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowe i ochrony środowiska na poziomie umożliwiającym sprawowanie nadzoru.

Poziom kwalifikacji zawodowych	Kwalifikacje ponadzawodowe
4	*)
5	*)
CECHY PSYCHOFIZYCZNE	
1	*)
2	<ul style="list-style-type: none"> – Koordynacja wzrokowo-ruchowa. – Rozróżnianie barw. – Koncentracja uwagi. – Uzdolnienia techniczne.
3	<ul style="list-style-type: none"> – Odpowiedzialność. – Zdolności kierownicze.
4	*)
5	*)

*) Nie zidentyfikowano w badaniach.

8. Specyfikacja kwalifikacji ogólnozawodowych, podstawowych i specjalistycznych dla zawodu

UWAGA: Kwalifikacje na poziomie wyższym zawierają kwalifikacje z poziomów niższych

POZIOM 1

– Nie zidentyfikowano.

POZIOM 2

Kwalifikacje ogólnozawodowe

Umiejętności

- Stosuje przepisy prawa energetycznego przy wykonywaniu zadań zawodowych technika elektryka.
- Stosuje przepisy prawa budowlanego przy wykonywaniu zadań zawodowych technika elektryka.
- Dobiera i korzysta ze środków ochrony indywidualnej w zależności od prowadzonych prac na stanowisku pracy dla technika elektryka.
- Identyfikuje i eliminuje miejsca o potencjalnym zagrożeniu porażeniem prądem elektrycznym.
- Wykonuje drobne prace ślusarskie typowe dla technika elektryka z zakresu obróbki metali i materiałów stosowanych w elektrotechnice.

Wiadomości

- Rodzaje i zastosowanie środków ochrony od porażeń prądem elektrycznym i ochrony indywidualnej.
- Zasady ochrony dla zapewnienia bezpieczeństwa miejsc zagrożonych porażeniem prądem elektrycznym.
- Metody eliminowania zagrożeń porażeniem prądem elektrycznym.
- Sposoby obróbki ręcznej metali i materiałów stosowanych w elektrotechnice.

Cechy psychofizyczne

- Dokładność.
- Rzetelność i sumienność.

Kwalifikacje podstawowe dla zawodu

Umiejętności

- Posługuje się poradnikami, katalogami, normami i dokumentacją techniczną przy doborze, instalowaniu i eksploatacji maszyn i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Rozróżnia maszyny i urządzenia elektryczne (K-1).
- Odczytuje i posługuje się schematami ideowymi, blokowymi i montażowymi (K-1).
- Posługuje się przyrządami pomiarowymi (K-1, K-2, K-3).
- Wykonuje przeglądy i konserwacje maszyn i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Lokalizuje uszkodzenia i wykonuje podstawowe naprawy maszyn i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Dobiera elementy składowe i podzespoły urządzeń elektrycznych (K-1).
- Dobiera, montuje, demontuje i instaluje maszyny i urządzenia elektryczne (K-1).
- Uruchamia i testuje elementy i układy elektryczne (K-1).
- Dobiera i stosuje środki ochrony przeciwporażeniowej dla typowych sytuacji (K-4).
- Dobiera zabezpieczenia urządzeń elektrycznych (K-1, K-4).
- Dobiera zabezpieczenie zapewniające skuteczność ochrony przez szybkie samoczynne wyłączenie zasilania (K-4).
- Rozpoznaje klasę ochronności urządzenia elektrycznego (K-1, K-4).
- Rozpoznaje zastosowany środek ochrony przeciwporażeniowej na schemacie elektrycznym oraz w warunkach naturalnych (K-4).
- Klasyfikuje elektroenergetyczne linie napowietrzne i kablowe (K-3).
- Rozpoznaje układy stacji elektroenergetycznych (K-3).
- Rozpoznaje części składowe sieci elektroenergetycznej na schemacie (planie) oraz w terenie (K-3).
- Szacuje błędy pomiarowe wielkości elektrycznych (K-1, K-2, K-3).
- Ocenia stopień zagrożenia porażeniem prądem elektrycznym (K-1, K-2, K-3).

Wiadomości

- Dokumentacja techniczna układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Schematy ideowe, blokowe i montażowe (K-1).
- Klasyfikacja elementów, układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Zasady BHP przy wykonywaniu pomiarów elektrycznych (K-1, K-2, K-3).
- Techniki i metody pomiarowe dla urządzeń elektrycznych (K-1).
- Zasady BHP przy montowaniu, demontowaniu i instalowaniu maszyn i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Zasady działania elementów, układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Zasady bezpieczeństwa pracy przy urządzeniach i maszynach elektrycznych (K-1).
- Metody testowania elementów i układów elektrycznych (K-1).
- Metody wykrywania i usuwania usterek w maszynach i urządzeniach elektrycznych (K-1).
- Zasady wymiany podzespołów elektrycznych w wybranych maszynach i urządzeniach elektrycznych (K-1).
- Aparatura elektryczna i elektroniczna w układach i urządzeniach elektrycznych (K-1).
- Sposoby ochrony przeciwporażeniowej w urządzeniach elektrycznych (K-1, K-4).
- Diagnostyka układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Instrukcje obsługi i dokumentacja serwisowa urządzeń elektrycznych (K-1).
- Jednofazowe i trójfazowe sterowniki prądu przemiennego (K-2).
- Klasy ochronności urządzeń elektrycznych (K-1, K-4).
- Konstrukcja i metody montażu obwodów energetycznych, energoelektronicznych układów sterujących (K-2, K-3).
- Metody lokalizacji i usuwania uszkodzeń w układach energoelektronicznych (K-2).
- Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przeciwporażeniowej (K-4).
- Podstawowe prawa elektrotechniki (K-1, K-2, K-3).
- Prostowniki (K-2).
- Środki ochrony przed dotykiem bezpośrednim i pośrednim (K-1, K-2, K-4).
- Urządzenia elektrotermiczne (K-2).
- Wyłączniki różnicowoprądowe (K-3, K-4).
- Budowa i eksploatacja linii napowietrznych i kablowych (K-3).
- Zasady organizacji bezpiecznej pracy przy eksploatacji stacji, linii napowietrznych i kablowych (K-3).
- Rodzaje zakłóceń w systemie elektroenergetycznym (K-3, K-4).

Cechy psychofizyczne

- Sprawność fizyczna (K-1, K-2, K-3).
- Sprawność manualna (K-1, K-2, K-3).
- Dobra pamięć (K-1, K-2, K-3).

Kwalifikacje specjalistyczne dla zawodu

- *Nie zidentyfikowano.*

POZIOM 3

Kwalifikacje ogólnozawodowe

Umiejętności

- Rozpoznaje i przewiduje zagrożenia bezpieczeństwa człowieka w środowisku pracy technika elektryka oraz wskazuje sposoby ich usunięcia.
- Wskazuje konsekwencje naruszenia przepisów i zasad bhp podczas wykonywania zadań zawodowych technika elektryka.

Wiadomości

- Zasady bezpieczeństwa i higieny dotyczące pomieszczeń pracy oraz higieniczno-sanitarnych.

Cechy psychofizyczne

- *Nie zidentyfikowano.*

Kwalifikacje podstawowe dla zawodu

Umiejętności

- Dobiera maszyny, urządzenia elektryczne do określonych zadań z uwzględnieniem warunków pracy (K-1).
- Testuje elementy i urządzenia elektryczne przy pomocy narzędzi pomiarowych i programowych (K-1).
- Analizuje pracę wybranych urządzeń energoelektronicznych na schematach oraz na podstawie przebiegów czasowych prądów i napięć (K-2).
- Bada obwody pomiarowe, sterownicze i sygnalizacyjne w układach automatyki zabezpieczeniowej (K-2, K-4).
- Dobiera przyrządy pomiarowe i metody pomiaru do badania urządzeń energoelektronicznych (K-2).
- Łączy układy z przekaźnikami zabezpieczeniowymi na podstawie schematów ideowych i montażowych (K-4).
- Montuje, demontuje i uruchamia podzespoły obwodu głównego w urządzeniu energoelektronicznym (K-2).
- Posługuje się katalogami, normami, przepisami i dokumentacją techniczną przy doborze i badaniu układów automatyki zabezpieczeniowej (K-4).

- Prowadzi dokumentację przeprowadzonych badań (K-1, K-3).
- Rozróżnia, charakteryzuje, klasyfikuje i eksploatuje urządzenia energoelektroniczne (K-2).
- Sprawdza układy analogowe, cyfrowe, mikroprocesorowe oraz układy automatyki (K-2).
- Stosuje zabezpieczenia urządzeń energoelektronicznych (K-2, K-4).
- Stosuje zasady eksploatacji elektroenergetycznych linii napowietrznych i kablowych (K-3).
- Stosuje zasady eksploatacji transformatorów i pozostałych urządzeń stacji elektroenergetycznych (K-3).
- Dobiera zabezpieczenia linii elektroenergetycznych (K-3, K-4).
- Dokonuje analizy pracy linii napowietrznych i kablowych na podstawie schematu elektrycznego (K-3).

Wiadomości

- Maszyny indukcyjne (K-1).
- Maszyny komutatorowe prądu przemiennego (K-1).
- Maszyny prądu stałego (K-1).
- Maszyny synchroniczne (K-1).
- Energoelektroniczne łączniki prądu stałego i przemiennego (K-2).
- Obwody pomiarowe, sterownicze i sygnalizacyjne w układach automatyki zabezpieczeniowej (K-4).
- Przekształtniki (K-2).
- Przemienniki częstotliwości (K-2).
- Urządzenia energoelektroniczne – struktura, rodzaje, właściwości i zasady eksploatacji (K-2).
- Rodzaje elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej (K-2, K-4).
- Zabezpieczenia linii elektroenergetycznych, transformatorów i silników (K-1, K-3, K-4).
- Zasady doboru zabezpieczeń przed skutkami zwarć, przeciążeń i przepięć (K-4).
- Budowa urządzeń wchodzących w skład stacji elektroenergetycznych (K-3).

Cechy psychofizyczne

- Rozumowanie logiczne (K-1, K-2, K-3).

Kwalifikacje specjalistyczne dla zawodu

Umiejętności

- Montuje instalacje elektryczne w wykonaniu specjalnym, np. instalacje przeciwwybuchowe (K-1).
- Dobiera z katalogów półprzewodnikowe przyrządy mocy do warunków pracy (K-2).

- Dokonuje specjalistycznych pomiarów stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych (K-3).
- Obsługuje programy komputerowe do projektowania i symulacji układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Posługuje się programami diagnostycznymi (K-1).
- Projektuje i diagnozuje proste układy automatyki urządzeń elektrycznych (K-1).

Wiadomości

- Budowa i zasada działania instalacji elektrycznych w wykonaniu specjalnym, np. instalacji przeciwwybuchowych (K-1).
- Półprzewodnikowe przyrządy mocy (K-2).
- Metody badań instalacji elektrycznej, piorunochronnej i gazowej (K-3).
- Postawy obsługi komputera (K-1).
- Programy komputerowe wspomagające projektowanie i symulację układów i urządzeń elektrycznych (K-1).
- Współpraca przyrządów pomiarowych z komputerem (K-1).

Cechy psychofizyczne

- *Nie zidentyfikowano.*

POZIOM 4

- *Nie zidentyfikowano.*

POZIOM 5

- *Nie zidentyfikowano.*